

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit.b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.208 din 20 iulie 2015, privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, publicată în MONITORUL OFICIAL nr.553 din 24 iulie 2015, inițiată de domnul deputat S.O.S România Mihai Adrian Țiu împreună cu un grup de parlamentari S.O.S România, neafiliați (Bp.559/2025).*

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea alin.(1)-(3) ale art.54 din *Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare*¹, în sensul reducerii numărului de susținători din listele de susținători de la 0,5%, cât este în prezent, la 0,2% din numărul total al alegătorilor înscrși în Registrul electoral la nivel național.

Potrivit *Expunerii de motive*, „România este țara cu cele mai restrictive condiții de înscriere la alegerile parlamentare din Uniunea Europeană. România are un prag de semnături necesare depunerii listei

¹ ART. 54

(1) Partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care depun la Biroul Electoral Central o listă de susținători cuprinzând cel puțin 0,5% din numărul total al alegătorilor înscrși în Registrul electoral la nivel național pot depune liste de candidați în toate circumscripțiile electorale. În acest caz, prevederile art. 53 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(2) Partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care optează să depună listele de susținători la birourile electorale de circumscripție pot depune liste de candidați numai dacă acestea sunt susținute de minimum 0,5% din numărul total al alegătorilor înscrși în Registrul electoral cu adresa de domiciliu sau reședință în circumscripția respectivă, fără ca numărul acestora să fie mai mic de 1.000 de alegători.

(3) Candidații independenți trebuie să fie susținuți de minimum 0,5% din numărul total al alegătorilor înscrși în Registrul electoral cu adresa de domiciliu sau reședință în circumscripția respectivă, fără ca numărul acestora să fie mai mic de 500 de alegători.

de candidați de 9 ori mai mare decât media europeană. Prin numărul mare de semnături obligatorii, se îngreuează dreptul de a candida al tuturor cetățenilor, partide neparlamentare și candidații independenți fiind direct afectați”.

II. Observații

1. Cu titlu prealabil, precizăm că, potrivit art. 59 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, „Modificarea unui act normativ constă în schimbarea expresă a textului unora sau mai multor articole ori alineate ale acestuia și în redarea lor într-o nouă formulare”, iar, potrivit art. 60 alin. (1) din același act normativ, „completarea actului normativ constă în introducerea unor dispoziții noi, cuprinzând soluții legislative și ipoteze suplimentare, exprimate în texte care se adaugă elementelor structurale existente, prin utilizarea unei formule de exprimare, cum ar fi: ”După articolul...se introduce un nou articol cu următorul cuprins:”.

Astfel, semnalăm faptul că inițiativa legislativă nu are în vedere și completarea *Legii 208/2015*, ci doar modificarea acesteia.

În aceste context, apreciem că este necesară eliminarea referințelor cu privire la completarea acestui act normativ din cuprinsul inițiativei legislative.

Tot referitor la evenimentul legislativ anterior menționat, subliniem faptul că titlul inițiativei legislative trebuie să exprime operațiunea de modificare a *Legii 208/2015*.

Astfel, forma pe care titlul inițiativei legislative ar trebui să o îmbrace este o formulă precum „*Lege pentru modificarea Legii nr. 208/2015, privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente*”.

2. Potrivit jurisprudenței² Curții Constituționale în ceea ce privește condițiile referitoare la necesitatea depunerii listelor de susținători s-a reținut că „În ceea ce privește alegerile, art. 73 alin. (3) lit. a) din

² referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1), art. 53 alin. (2) și art. 54 alin. (1) și (2) din *Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente*

Constituție stabilește că sistemul electoral se reglementează prin lege organică. Așadar, constituantul a lăsat în seama legiuitorului libertatea de a stabili regulile de organizare și de desfășurare a procesului electoral, modalitățile concrete de exercitare a dreptului de vot și a dreptului de a fi ales, cu respectarea condițiilor impuse de Constituție. Condițiile de fond și de formă pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales sunt prevăzute, la nivel constituțional, de art. 16 alin. (3), art. 37 și 40, precum și, la nivelul legislației infraconstituționale, de norme cuprinse în aceleași legi electorale, care se subordonează condițiilor generale constituționale și le dezvoltă, totodată, după criteriul funcției publice electivă pentru care sunt organizate respectivele alegeri (...).

Indiferent că este vorba de alegeri locale, parlamentare, prezidențiale sau europarlamentare, sistemul electoral național prevede, în esență, aceeași condiție: depunerea unei liste cu semnături de adeziune. Acest criteriu de preselectare a candidaților este unul obiectiv și rezonabil, aplicabil în condiții de egalitate de tratament fiecăreia dintre cele două categorii de participanți la alegeri: candidații independenți, pe de o parte, și cei propuși pe lista unui partid politic, pe de altă parte. Instituirea condiției legale privind depunerea listei cu semnături reprezintă o modalitate prin care candidatul la o funcție sau demnitate publică își dovedește potențialul de reprezentativitate și arată, în același timp, preocuparea legiuitorului de a preveni exercitarea abuzivă a dreptului de a fi ales, pe de o parte, dar și de a asigura, pe de altă parte, accesul efectiv la exercitiul acestui drept persoanelor eligibile care într-adevăr beneficiază de credibilitatea și susținerea electoratului, astfel încât să existe șanse reale de reprezentare a acestuia. Deși o propunere de candidat nu poate privi, potrivit Constituției, decât o persoană ce întrunește condițiile constituționale de eligibilitate, alegerile pot avea loc numai cu respectarea procedurii electorale. De aceea, depunerea candidaturii face parte din procedura electorală, așa încât cerința ca propunerea candidaturii să fie reprezentativă constituie o condiție legală ce nu vine în conflict cu dreptul constituțional de a fi ales (...).

Dispozițiile art. 37, alături de cele ale art. 16 alin. (3) și art. 40 din Constituție, stabilesc doar condițiile de principiu, de fond și de formă, pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales, iar Legea nr. 208/2015 le dezvoltă, în privința alegerilor pentru Camera Deputaților și Senat.

Condiționarea înregistrării candidaturilor la funcțiile electiv de prezentarea unei liste de susținători apare, din această perspectivă, ca fiind o măsură adecvată și necesară pentru dovedirea unui anumit grad de reprezentativitate în rândul electoratului, deopotrivă pentru toți competitorii electorali, și pentru descurajarea eventualelor candidaturi abuzive. Curtea, prin decizia antereferită, a mai invocat în susținerea necesității depunerii listelor de susținători faptul că o asemenea obligație se corelează cu recomandările cuprinse în Codul bunelor practici în materie electorală - Linii directoare și raport explicativ adoptate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni plenare (Veneția, 18-19 octombrie 2002). Liniile directoare statuează în acest sens, la art. 1.3 - Prezentarea candidaturilor, pct. i și ii, următoarele: „i. Prezentarea candidaților individuali sau a listelor de candidați pot fi condiționate de obținerea unui anumit număr de semnături; ii. Legea nu trebuie să impună colectarea semnăturilor a mai mult de un 1% din alegătorii circumscripției respective“. Această recomandare este dezvoltată în Raportul explicativ, pct. 8, după cum urmează: „Obligația de a colecta un anumit număr de semnături pentru prezentarea unei candidaturi nu este, în principiu, incompatibilă cu principiul sufragiului universal. În practică, toate partidele politice, cu excepția unor formațiuni politice fantome, par a nu se confrunța cu nicio dificultate în colectarea numărului necesar de semnături, atunci când normele care reglementează colectarea semnăturilor nu sunt utilizate pentru a împiedica unii candidați de a se prezenta. Pentru a evita orice manipulări de acest gen, legea trebuie să stabilească un număr maxim de semnături care nu trebuie să depășească pragul de 1% din alegători“. Curtea a observat că textul citat distinge între partide care pot dovedi un potențial de reprezentativitate și partide care nu pot face acest lucru („formațiuni politice fantome“), ceea ce conduce la concluzia că, și în viziunea Codului bunelor practici în materie electorală, simpla înregistrare a unui partid politic nu reprezintă singurul criteriu pentru a califica o formă de asociere ca atare. Trebuie ca partidul politic astfel constituit să probeze o activitate circumscrisă rolului partidelor politice într-un stat de drept. Faptul că procentul stabilit de legea română se află la limita superioară a pragului reținut mai sus (minimum 1% din alegători), precum și instituirea unei condiții subsidiare referitoare la numărul minim de susținători ține de marja de apreciere a legiuitorului și vizează asigurarea unei minime reprezentativități a candidaților la funcțiile electiv.

Cu privire la problema proporționalității măsurilor utilizate de legiuitor în privința limitării dreptului de alegeți libere/dreptului de a fi ales, în jurisprudența europeană s-a reținut că, chiar un sistem ce fixează un prag relativ ridicat, spre exemplu, privitor la numărul de semnături necesare pentru prezentarea unei candidaturi sau ca o listă electorală să obțină un număr de voturi pe ansamblul teritoriului național pentru a putea avea reprezentare în Parlament, nu a fost considerat că depășește marja de apreciere recunoscută statelor în materie (Hotărârea Comisiei Europene a Drepturilor Omului din 15 aprilie 1996, pronunțată în Cauza Magnago și Sudtiroler Volkspartei împotriva Italiei). O astfel de soluție legislativă impune o condiție necesară, rezonabilă și legitimă pentru exercitarea dreptului de a fi ales, ce nu constituie o piedică în prezentarea candidaturilor electorale (Decizia nr. 286 din 11 mai 2016, paragraful 102)”.

3. Subliniem faptul că inițiativa legislativă nu conține o formulă de atestare a autenticității actului, care să îndeplinească exigențele de tehnică legislativă.

Potrivit art. 40 din *Legea 24/2000*, „*actul normativ are următoarele părți constitutive: titlul și, dacă este cazul, preambulul, formula introductivă, partea dispozitivă, formula de atestare a autenticității actului*”.

Astfel, precizăm faptul că se impune respectarea prevederilor art. 46 din *Legea 24/2000*³, în ceea ce privește atestarea autenticității actului normativ.

³ ART. 46

(1) Actul normativ adoptat se semnează de reprezentantul legal al emitentului, se datează și se numerotează.

(2) Data legii este aceea la care i se dă număr, după promulgare. Pentru actele normative ale Parlamentului, care, potrivit legii, nu se supun promulgării, data actului este aceea a adoptării.

(3) Actele Guvernului poartă data ședinței Guvernului în care actul a fost aprobat. Data celorlalte acte normative este aceea la care au fost semnate.

(4) Numerotarea actelor normative se face în ordinea datării lor, separat pe fiecare an calendaristic.

(5) La legi este obligatoriu ca în finalul actului să se facă mențiunea despre îndeplinirea dispoziției constituționale privind legalitatea adoptării de către cele două Camere ale Parlamentului.

(6) Formula de atestare a legalității adoptării proiectului de lege, utilizată de fiecare Cameră, în ordinea adoptării, este:

a) „Acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputaților/Senat în ședința din ..., cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) sau, după caz, art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.” - în cazul în care Camera Deputaților/Senatul adoptă proiectul de lege sau propunerea legislativă, cu sau fără amendamente;

b) „Acest proiect de lege se consideră adoptat de Camera Deputaților/Senat în forma inițială, în condițiile art. 75 alin. (2) teza a III-a sau ale art. 115 alin. (5) teza a III-a, după caz, din Constituția României, republicată.” - în cazul în care se depășește termenul prevăzut pentru adoptare.

(7) Formula de atestare a legalității adoptării legii va avea următorul cuprins: Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) sau (2), după caz, din Constituția României, republicată.

(8) În cazul în care legea este adoptată în ședința comună a celor două Camere, formula de atestare a legalității adoptării acesteia va avea următorul cuprins: Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 65 alin. (2) și ale art. 76 alin. (1) sau (2) ori art. 148 alin. (1) sau art. 149, după caz, din Constituția României, republicată.

(9) În cazul legilor de revizuire a Constituției României, formula de atestare a legalității adoptării acestora va avea următorul cuprins: Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat, cu respectarea prevederilor art. 151 alin. (1) sau alin. (2), după caz, din Constituția României, republicată.

(10) Formula de atestare este urmată de semnăturile președinților celor două Camere sau ale vicepreședinților care au condus ședințele.

În plus, atragem atenția asupra faptului că inițiativa legislativă urmărește modificarea aspectelor ce țin de sistemul electoral.

Potrivit art. 73 alin. (3) lit. a) din *Constituție*, sistemul electoral este reglementat prin lege organică.

4. În ceea ce privește *Expunerea de motive*, considerăm că aceasta nu îndeplinește toate exigențele prevăzute în cuprinsul art. 31 din *Legea nr. 24/2000*.

De asemenea, precizăm faptul că art. 31 alin. (1) din *Legea 24/2000* prevede faptul *Expunerea de motive* trebuie să cuprindă, „cerințele care reclamă intervenția normativă, cu referire specială la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare; principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse, cu evidențierea elementelor noi; concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare, evaluărilor statistice; referirile la documente de politici publice sau la actul normativ pentru a căror implementare este elaborat respectivul proiect. Pentru ordonanțele de urgență vor fi prezentate distinct elementele obiective ale situației extraordinare care impune reglementarea imediată, nefiind suficientă utilizarea procedurii parlamentare de urgență, precum și eventualele consecințe care s-ar produce în lipsa luării măsurilor legislative propuse”.

Totodată, atașăm prezentului punct de vedere opinia Autorității Electorale Permanente, transmisă prin adresa cu nr. 19.100/20.11.2025.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere obiectul de reglementare, **Parlamentul va decide cu privire la oportunitatea adoptării acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Ilie-Gavril BOLOJAN

PRIM-MINISTRU

Domnului senator Mircea ABRUDEAN
Președintele Senatului